

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Radnóti József*
Cím: *Miből él a pesti hordár?*

Forrás: *Világ*

Bp.
(Hely)

1922 VIII. 12

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy *331.781*

Hely

Idő *"1922"*

Személy

Helyszám

Miből él a pesti hordár?

Áll a New-York előtt, mint a nyugalom szobra. Hatvan esztendő a vállán, derüs életbölcesség a szemében, szinte sugárzik róla az a büszke tudat, hogy nem ő állt a New-York elé, hanem a palotát építették mögéje. Mert ő már hordár volt akkor is, anno dacumal, amikor Tisza Kálmán napja hanyatlott és Wekerle Sándoré hajnalodott. És Szilágyi Dezső és báró Podmaniczky Frigyes és Gromon Dezső és Münnich Aurél és más gavallérok voltak a hordárok patronusai.

Megkérdeztem tőle azt, amire már azóta vagyok kíváncsi, hogy a század elején először küldtem hordárral virágcsokrot a Salétrom-utcaába:

— Mondja, hordár bácsi, miért nem láttam még soha életemben fiatal hordárt? Hát olyan pálya ez, amelyre öreg korokban lépnek más pályák hajótöröttjei?

— Az én időmben még fiatalok is kezdték a hordárkodást, magam is harmincéves voltam, amikor az iparba léptem. De már vagy tizenöt esztendeje nem pálya ez, — mit kezdhetne a hordársággal egy életérés, fiatal ember?!

— Miből él hát, hordár bácsi? — kérdeztem. Nem lett volna igazi pesti hordár, ha erre a kérdésre nem így adta volna meg a feleletet:

— Hát élek én?

Azután kérdés nélkül adta meg a panaszos feleletet:

— Az első baj volt a boj. (Ő úgy mondta, hogy az első boj volt a baj, aminthogy Ogronról beszélt és Ukulicsányiról, de hát ezeket a nüanszokat nehéz nyomtatásban megfelelően visszaadni.) A háboru előtt minden második utcáson bojvállalat nyílt, ezek sokat ártottak a hordároknak, azért is, mert gyorsabbak voltak és azért is, mert nem voltak megbízhatók.

Nem értettem ezt a logikát. Az öreg megmagyarázta:

— Mert a bojak jórészt megbizhatatlanok voltak, a hordárok iránt is megcsappant a bizalom. Az emberek inkább a postára bízták az üzenetet, vagy a sürgösebbet a telegráfra. Azután jött a háboru, még lehetett élni valahogy, de azután jött megint a béke és most csak tengődni lehet. Az embereknek kenyérre sincs pénzük, nem hogy hordárra telne. A hordár legkisebb dija hetven korona, husz a villamos, ötven a munka. De kinek kell ma hordár? Valamikor minden hordár legalább minden nap

kézbesített egy csokor virágot — ki küld ma virágot? Valamikor minden hordár legalább minden nap egyszer vitt valahová egy doboz zserbót, — ki küld ma zserbót? Egy diszkrét megbízás, komoly ügy megbizható elintézése akadt mindennap, most, ha van is munka, mit ér? Nyolc-tíz kisebb ut kellene naponként, hogy az ember a száraz kenyeret megkeresse. A hordárok már csak dísznek állnak Pesten és megszokásból. Az ő részükről van a megszokás, a közönség részéről kimentek a divatból, pedig ezt büszkén mondjuk, nincs rendesebb brans, mint a hordár. Amióta ipartársulatunk van, hordár ellen még megbizhatóság szempontjából nem volt panasz.

— Mégis mit csinálnak?

— Kipusztulunk. Elfogyunk. Öreg emberek vagyunk és aki elmegy, annak helyébe alig jön másik. Olyan hordár még nem volt Budapesten, aki a fiatal hordárnak nevelte volna. Nincs Nachwuchs, ahogyan ezt a háboruban mondták, nálunk nincs utánpótlás. Ha egy hordár meghal, a száma eltűnik, a sapkáját is eltemethetik vele.

Ezt a megállapítást megerősíthetem, valóban, egyre kevesebb a hordár Pesten.

— Nem mindet a halál vitte el — mondta —, sok elment magánszolgálatba. Szívesen vették őket, mert pontosak és megbizhatók, de sok visszatért a magánszolgálatból a közszolgálatba. Testileg bírta volna a munkát, de lelkileg nem bírta. A sarkon

tanyázni, az embereket nézni, a forgalmat figyelni, ez életszükséglet a hordárnak, mert a hordár filozófus. A pesti utca legfőbb bölcse. Inkább egyszer eszem napjában filozófálással, mint háromszor filozófálás nélkül. Én már ilyen vagyok és sokan vagyunk ilyenek, akik kitartunk, amíg majd egyszer mindnyájunkat elvisz az ördög.

A nem titkolt káröröm ragyogott ráncos arcán, amikor még megjegyezte:

— Hanem most már a bojokkal is baj van. Nincsenek. Egy bojvállalat maradt, pedig volt talán ötven is. Mi szivósabbak vagyunk, mert a bicikli gummija elkopik, a hordár talpa nem.

Ezt mint filozófus állapította meg. Aztán újra a keresetről beszélt, ami nincs. És ha van, akkor sincs, mert a pénz kicsi, a drágaság óriási. Nagyot sóhajtott, összezsápta a kezét és szinte könyörögve mondta:

— Isten a világ felett, ha én ebben az életben egy utért még egyszer harminc krajcárt kaphatnék!
Radnóti József.